

TÜRKİYE İŞÇİ SINIFI TARİHLERİ

Aydınlık Gazetesi, 19 Eylül 2017

Yıldırım Koç

Türkiye’de bir başkasına ait işyerinde çalışarak aldığı ücret veya aylıkla hayatını kazananların veya işgücünü satanların sayısı ile işgücü ve nüfus içindeki oranları giderek artıyor. Günümüzde bu oran yaklaşık yüzde 70. Eğer eve-iş-verme sistemi içinde kayıtdışı biçimde çalışanlar ile işgücünü satmaya çalışan işsizler de eklenirse, bu oran daha da yükseliyor.

Ancak işçi sınıfı tarihiyle uğraşanların sayısı ve bu alanda yayın yapan yayınevleri çok az.

Yayınevleri konusunda övülmeye değer çalışmalar yapan bir kuruluş, TÜSTAV, Türkiye Sosyal Tarih Araştırma Vakfı.

TÜSTAV’ın önemli katkılarından biri, Türkiye sosyalist-komünist hareketi tarihi konusundaki belgelere dayalı araştırmaları.

1960’lı ve 1970’li yıllarda özellikle TKP tarihine ilişkin yayınlar, Fethi Tevetoğlu, Aclan Sayılğan, İlhan Darendelioğlu, Necdet Sançar, George Harris gibi anti-komünistlerin yazdıklarıyla sınırlıydı. Şişmanof’un 1966 yılında Sofya’da basılan kitabı da tahrif edilerek Türkiye’de yayımlanmıştı.

TÜSTAV bu boşluğu doldurdu ve dolduruyor. Türkiye sosyalist-komünist hareketi tarihini incelemek isteyenler, hem TÜSTAV’ın yayınlarına, hem de internet sitesinde yer alan çok sayıda kitap ve dergiye başvurmak zorundadır.

İŞÇİ SINIFI TARİHLERİ

TÜSTAV’ın ikinci büyük katkısı, Türkiye işçi sınıfı tarihine ilişkin yayınladığı kitaplardır.

Yayınevleri, doğal olarak, yaygın okuyucu kitlesine ulaşmayı amaçlar. İşçi sınıfı tarihi kitaplarının müşterisi ise azdır. Eğer TÜSTAV olmasa, işçi sınıfı tarihine ilişkin çok önemli bazı çalışmaların yayımlanması mümkün olmayacaktı.

TÜSTAV, tümüyle gönüllülük temelinde ve kâr etmek gibi bir kaygısı olmadan, işçi sınıfı tarihine ilişkin çok önemli kitapları yayımlıyor.

Türkiye işçi sınıfı tarihini çok iyi bilmiyoruz. 1951 yılından beri yayımlanan kitapların çok büyük bölümü, genel tarihtir. Sendika, dernek, eylem tarihleri son derece azdır. Halbuki, bu tür monografiler olmadan, genel tarih yazılması olanaksızdır.

TÜSTAV bu boşluğun doldurulmasına önemli katkılarda bulunuyor.

CAN ŞAFAK’IN KİTAPLARI

Can Şafak onyıllardır sendikalarda çalışan bir uzman. Son yıllarda, Türkiye işçi sınıfı tarihiyle ilgili çok önemli monografiler hazırladı ve yayımladı. Bu kitaplar okunmadan ve değerlendirilmeden, Türkiye işçi sınıfı tarihi yazılamaz.

Can Şafak’ın **Kuruluş Yıllarında Haydarpaşa Sendikası, 1950-1964** kitabı, TÜSTAV Sosyal Tarih Yayınları dizisinde 2010 yılında yayımlandı. Kitap, İstanbul’daki TCDD işçilerinin örgütlenmesini ele alıyor.

Can Şafak’ın **Büyük Grev 1977** kitabı TÜSTAV Sosyal Tarih Yayınları dizisinde 2012 yılında yayımlandı. 496 sayfalık bu önemli çalışmada, 1977 yılında Maden-İş Sendikası’nın MESS işyerlerinde uyguladığı grev anlatılıyor.

Can Şafak’ın **Ereğli 1965-1980 Çelik İşçileri** kitabı TÜSTAV Sosyal Tarih Yayınları dizisinde 2015 yılında yayımlandı. 510 sayfalık bu kitapta Ereğli Demir Çelik Fabrikası’nda sendikal örgütlenme ve gerçekleştirilen eylemler anlatılıyor.

Can Şafak’ın son kitabı yine TÜSTAV Sosyal Tarih Yayınları dizisinde birkaç ay önce yayımlandı: **Ereğli 1960-1965, Morrison’un Yapı İşçileri**. 161 sayfalık bu kitapta inşaat işçilerinin mücadelelerini,

1962 yılında Meclis'e yürüyen işçilerin öyküsünü (Açların Yürüyüşü), Fukara Tahir'i, Thalmayer'i bulabilirsiniz.

Can Şafak'ın kitaplarında hem ilk kez yayımlanan birinci el belgeler ve olayları yaşamış kişilerle yapılmış görüşmeler yer alıyor, hem de dergiler, bildiriler, broşürler, kitaplar.

Bu çalışmalar Türkiye işçi sınıfı tarihinin kavranmasına büyük katkılarda bulunuyor.